

Delia Muste

**ASPECTE PRIVIND MOTIVAȚIA PENTRU
ÎNVĂȚARE LA VÂRSTA ADULTĂ**
Aspects regarding the Learning Motivation at the Adult
Age

Delia MUSTE

Abstract: *The last decades have been marked by successive series of transformations in what regards the general perception upon the learning phenomenon during the whole life, Long life learning becoming a key-concept in shaping the values and the civic and social competences. The active implication of the adults in the learning act represents a compulsory condition when we intend to achieve successfully a cognitive activity and not only. At the fundament of the proper functioning of the human being we can identify the motivation, independently of the realized activity or of the level of knowledge of the person that makes an effort for realizing that activity. Each action must be completed by a well-defined motivational support, on the contrary one being on the verge of experimenting the failure. Whether we take into consideration the age of the person that is learning or not, the conditions of the learning process are generally available rules; what changes, however, consists of the modalities of bringing the student to the learning activity, and also the conditions of the affective implication in the instructive-educational process.*

Keywords: adults, long life learning, motivation, affective implication.

Ultimele decenii au fost marcate de serii succesive de schimbări în ceea ce privește percepția generală asupra fenomenului de învățare pe parcursul întregii vieți, *Long life learning* devenind un concept cheie în formarea valorilor și competențelor civice și sociale. Comunicatul emis de Comisia Europeană în anul 2006¹ privind acest fenomen, reprezintă un marcant reper în ceea ce privește evoluția ulterioară a percepției generale asupra ideii de învățare la vârsta adultă.

Astfel, implicarea activă a adulților în actul învățării reprezintă o condiție obligatorie atunci când intenționăm să desfășurăm cu succes o activitate de natură cognitivă și nu numai. Cu toate acestea, găsirea unor soluții concrete de creștere a nivelului de motivare se realizează diversificat, în funcție de grupul țintă căruia ne adresăm.

La baza funcționării optime a ființei umane stă motivația, indiferent de activitatea desfășurată sau de nivelul de achiziții ale celui care depune efort în realizarea sa. Orice acțiune trebuie completată cu o susținere motivațională bine realizată, în caz

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32006H0962>.

"Aspects regarding the Learning Motivation at the Adult Age", *Astra Salvensis*, III, 6, p. 147-151

contrar putându-se ajunge cu ușurință la experimentarea insuccesului.

Indiferent de vârsta pe care o are cel care se instruiște, condițiile învățării sunt legi universal valabile; ceea ce se modifică, însă, sunt modalitățile de atragere a cursantului înspre activitatea de cunoaștere, precum și cele de implicare efectivă în procesul instructiv-educativ.

Cunoscând faptul că motivația pentru învățare reprezintă o formă particulară a motivației, ce poate fi analizată în raport cu aspectele cognitive ale dezvoltării umane și cu eficiența procesului de cunoaștere, considerăm absolut necesară atenta supraveghere a condițiilor în care adulții învață, deoarece factorii declanșatori ai actului de cunoaștere precum: nevoia de a ști mai mult, interesele cognitive, motivele învățării suferă modificări o dată cu vârsta.

Definită ca „*activitate organizată de cadrul didactic, în scopul obținerii de schimbări comportamentale la nivelul personalității celui care învață, prin valorificarea capacităților de achiziționare de cunoștințe, de formare de deprinderi și atitudini cognitive*”², învățarea școlară reprezintă un aspect esențial al procesului instructiv-educativ. Înțelegerea mecanismelor care stau la baza acestei învățări a suscitât interesul numeroșilor cercetători, tocmai datorită importanței pe care acest act o are în dezvoltarea umană.³

Cu toate că formele motivației pot migra într-o direcție sau alta, în raport cu tipologia specifică,⁴ vârsta participanților reprezintă un criteriu de opțiune pentru una din ele, criteriu de care trebuie să ținem cont. Cunoașterea, în sine, presupune efort, implicare în experiențe noi, achiziții diversificate, experiențe neașteptate, dar și reconsiderări permanente ale achizițiilor preexistente.⁵

Problematika legată de modul în care adulții învață nu reprezintă o preocupare recentă, încă de la jumătatea secolului trecut existând direcții strategice urmărite de specialiștii în domeniul educațional. Prima abordare în domeniu îi aparține lui Malcom Knowles,⁶ care diferențiază modalitățile de învățare

² Miron Ionescu, *Instrucție și educație*, ediția a III-a, Arad, Editura Universității de Vest „Vasile Goldiș”, 2007.

³ R. J. Wlodkowski, *Enhancing adult motivation to learn. Third edition*, Jossey-Bass, USA, 2008.

⁴ D. Schunk, P. R. Pintrich, J. Meece, *Motivation in education. Theory, research and applications*, London, Pearson Education Ltd., 2010.

⁵ Delia Muste, *Stimularea motivației la elevi prin intermediul unui program educațional specific*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2012.

⁶ M. S. Knowles et al, *Andragogy in Action. Applying modern principles of adult education*, San Francisco, Jossey Bass Publishers, 1984.

Delia Muste

specifice adulților de cele deja destul de cunoscute ale copiilor. Teoriile lui, alături de cele ale lui Raymond J. Wlodkowski⁷ reprezintă baza celor mai multe dintre teoriile actuale privind educația adulților.

Astfel, Knowles evidențiază câteva caracteristici ale învățării la vârsta adultă:

- scăderea nevoii de îndrumare permanentă în timpul studiului;
- accent pe relevanța informațiilor primite și pe raportul acestora cu nevoile de formare profesională;
- evidențierea valențelor practice ale cunoștințelor dobândite în cadrul procesului de instruire;
- nevoia de exprimare liberă a opiniilor bazate pe experiența anterioară;

Adulții care învață sunt deținătorii unei experiențe de viață sau profesionale net superioară și dețin abilitatea de a compara în manieră critică credințele proprii cu experiențele deja trăite. Studii de specialitate axate cu precădere pe identificarea modalităților de activizare a adulților⁸ arată că cursanții au ca motiv principal de participare nevoia de a-și îmbunătăți bagajul informațional deținut atât în scopul exercitării meseriei pe care o au, cât și în scopul reprofilării profesionale. Vorbim, astfel, de predominanța motivelor interne, care stau la baza exercitării actului învățării.

Motivație și motiv în învățare la vârsta adultă:

Dat fiind faptul că la vârsta adultă structurile psihice sunt deja foarte bine consolidate, efortul de învățare este privit ca o acțiune de reorganizare și restructurare a conținuturilor dobândite iar latura teoretică a cunoașterii se îmbină cu ușurință cu cea pragmatică. Din punct de vedere afectiv, constatăm o responsabilitate accentuată privind implicarea în actul învățării, fapt care conduce la creșterea randamentului acțiunilor sale.

Sub aspect motivațional, curiozitatea epistemică devine un pion principal în actul învățării, alături de perseverență și atitudine responsabilă. Motivele pentru care adulții se implică în acte de învățare țin de dorința de a urca pe scara profesională, de interesul personal pentru un anumit subiect, de menținerea relațiilor sociale

⁷ R. J. Wlodkowski, *Enhancing adult motivation to learn: A comprehensive guide for teaching all adults*, San Francisco, Josey-Bass Publishers, 1999

⁸ W. R. Lucas, *Coaching Skills: A Guide for Supervisors*, New York, Irwin Professional Publishing, 1994.

"Aspects regarding the Learning Motivation at the Adult Age", *Astra Salvensis*, III, 6, p. 147-151

sau a locului de muncă, de dorința de a-i sprijini pe ceilalți sau de interesul personal de orice factură.⁹

Astfel, considerăm necesar să discutăm despre ele în contextul mai larg al identificării motivelor care stau la baza acestor acțiuni:

- motive individuale, care se referă la nevoia de afirmare;
- motive profesionale, care explică determinarea de a învăța, prin dorința acestuia de a fi un bun profesionist în meseria aleasă;
- motive socio-morale, care derivă din dorința de a obține aprecierea celor din jur;
- motive afective, precum frica de pierdere a locului de muncă;
- motive stimulatorii, concretizate în laudă, apreciere încurajare;
- motive grupate în jurul dorinței de succes;
- motive relaționale, care apar pe fondul relațiilor cu ceilalți participanți direcți sau indirecti la procesul educativ;
- motive ale autorealizării, care sunt legate de aspirații pentru împlinirea personală;
- motive inhibitorii, materializate în apariția unor stări conflictuale.¹⁰

Motivația pentru învățarea permanentă evoluează pe tot parcursul vieții, fiind asociată cu dezvoltarea psihică și fizică. De aceea, inducerea unei tensiuni afective îi solicită adultului capacitățile rezolutive, lucru care aduce cu sine starea de satisfacție și crește dorința de împlinire a aspirațiilor.

Condiții de realizare a învățării la adulți:

Cerințele actuale referitoare la formarea competențelor au condus la îndreptarea atenției către competențe¹¹ precum:

- competențe de învățare, axate pe abilitatea de a învăța într-o manieră personală, de a gândi și învăța sistematic, de a valorifica în activitate înclinațiile și interesele proprii;
- competențe de documentare și utilizare a informației;
- competențe de relaționare cu ceilalți-capacitatea de a lucra în echipă și de a utiliza tehnici de comunicare interactive;
- competențe de control asupra situațiilor – utilizarea tehnicilor de muncă eficientă;
- competențe de participare ca cetățean-contribuția la valorizarea diversității culturale.

⁹ J. A. Cantor, *Delivering Instruction to Adult Learners*, revised edition, Toronto, Wall&Emerson, Inc., 2001.

¹⁰ Ioan Neacșu, *Metode și tehnici de învățare eficientă*, București, Editura Militară, 1990.

¹¹ Vasile Chiș, *Pedagogia contemporană. Pedagogia pentru competențe*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2005.

Delia Muste

În condițiile în care punem în permanență accent pe coroborarea modului de formare a adulților cu specificul conținuturilor predate, considerăm că eficiența actului instructiv-educativ desfășurat cu aceștia se poate transforma într-o acțiune specifică și consistentă din punct de vedere al respectării nevoilor de formare ale lor.